

MOPPE(r)

En gutnisk Visbysläkt som redan under 1200-talet hört till de socialt mer framträdande. Namnet anses komma av ett verb "mopa", med betydelsen tjura, hänga med huvudet. På en gravsten har det latiniserats "Piger". Namnet skulle därför snarast översättas med "den håglöse".

Till Visby kom släkten senast omkring 1225 med Botraif (tabell 1), men förmodligen redan tidigare. Omöjligt är inte, att den Botreif som omkring 1165 gravlagts i S:t Clemens (GG II 430) varit farfars far till Botraif (tabell 1) och att släkten alltså funnits i staden senast omkring 1140.

Släkten Moppe har under 1200-talet tillhört en framträdande krets av gutniska Visbyfamiljer, vilka sinsemellan varit nära befryndade och som säkerligen också tillhört en viktig grupp i det gutniska 1200-talsrådet. Numera har vi tyvärr endast antydningar om dess struktur och vilka familjer som tillhörde densamma, men klart är att man redan vid 1200-talets mitt på många sätt förtyskats. Det visas inte minst av, att rådmannen Peter Moppe(r) (tabell 1) låtit en av sina söner erhålla hans egna dopnamn, samt att samma dopnamn (Simon) samtidigt förekommer i såväl Moppe-släkten som de med denna befryndade *Ryske-* och *Röde-*släkterna. Med detta har också namngetts ett par andra släkter som ingick i den Moppeska kretsen under 1200-talet. Ytterligare sådana torde ha varit *Wite*, *Etelhem*, *Susse*, *Eyste* och *Kallinger*. Redan tidigt har man dock börjat gifta in sig i de under 1200-talet i allt stridare ström inflyttande tyska familjerna. För Moppe-släkten känner vi visserligen inte något säkert sådant gifte, men det faktum att Johannes Moppe d ä (under tabell 1) 1308 ägde hus i Lübeck, samt användandet av den tyska namngivningspraxisen antyder att Peters (tabell 1) hustru varit tyska.

I Visby kan släkten inte beläggas efter 1342, men den Botulf *Moppsarve* som avled i pesten 1464 räknade säkerligen härstamning från Moppesläkten över en dotter (se denna släkt). Till Lund kom medlemmar av familjen via en son till Visbyköpmannen Peter (tabell 3).

Tabell 1

~~BOTRAIF~~: Född omkring 1110. Avled omkring 1170 och gravlades i S:t Clemens kyrka (GG II 430). Son(?):

N: Född omkring 1140. Borgare i Visby ca 1135-1200. Son(?):

PETER: Född omkring 1170. Borgare i Visby omkring 1195-1230. Son(?):

~~BOTRAIF~~: Född i Visby(?) omkring 1200. Borgare där ca 1225-1260. Känd enligt sonens patronymika (GG II 441). Son:

~~PETER~~: Son till Botraif, tabell 1. Född i Visby omkring 1230. Borgare där ca 1255-1290. Då han avled ca 1290 och begravdes i S:t Hans kyrka torde han ha varit rådmann, då gravstenstexten - på vers - anger honom som "vir discretus" (GG II 441): BOTREFI NATUS - IACET HIC PETRUS - VOCITATUS - PIGER DISCRETUS (GG II 441). oo(?) N *Skelhorn*. Barn(?):

Botref: Född omkring 1255.

Simon: Tabell 2.

Peter: Tabell 3.

Johannes: Född i Visby omkring 1265. Visbyköpman då han 1304 14/8 med Botulf *Wite* förde in gråverk, värt 4016(!) pund, fem femter och vax till Lynn i England på Johannes van *Munsters* skepp "Flanderfar" (DN XIX s 501). 1305 15/4 förde han på Simon *Rödes* skepp "Guten" från samma stad ut malt, engelskt kläde och örter för 20 pund (DN XIX s 503). Samma år, 10/11, förde han jämte Simon *Ryske* och brodern Simon på eget skepp till samma plats törfisk, tran och getskinn, värt 45 pund 9 skilling (DN XIX s 509). 1306 12/4 förde han åter varor från Lynn. Nu engelskt kläde, värt 10 pund, på Robert Lefes skepp (DN XIX s 511). 1307 18/7 var han i samma stad och förde på Tideman van *Stralesunds* skepp "Alday" in 2000 balfisk, 20 packar bockskinn, 300 långstavar, 20 bollar tran, 20 kropling och 5 packar getskinn. Värt tillhopa 20 pund (DN XIX s 516). 1308 sålde han sitt hus på Engelsgrube i Lübeck till Lübeckborgaren Heise Megedeborch (Mag-Q s 421). Han anges då vara knivmakare, vilket är en märklig angivelse med tanke på den omfattande köpmannaverksamhet han bedrev. Möjligen har man missuppfattat ett dubbelnamn, "*Moppe Knivmeker*", varvid "Knivmeker" dels kan ha varit hustruns, dels moderns namn.

Dotter: Född omkring 1255. oo(?) Olof *Wite*.

Tabell 2

SIMON: Son till Peter(?), tabell 1. Född i Visby omkring 1260. Visbyköpman 1304 20/7 då han på Stralsunds skepparen Johannes *Dulmens* skepp till Hull i England införde 4000 bostavar, värda 4 pund, 50 timber Röds�kinn, värda 10 pund, och 10 packar vadmal, värda 50 skilling (DN XIX s 487). Samma år, 2/10, på samme Johannes *Dulmens* skepp och till samma stad införde han 3 ofärgade ylletyger, värda 12 pund (DN XIX s 528). 1305 10/11 förde han jämte Simon *Ryske* och brodern Johannes på eget skepp till Lynn törfisk, tran och getskinn, värt 45 pund 9 skilling (DN XIX s 509). Ca tio dagar senare utförde han, på skeppet "Gulds�obussen" (Gulds�on var en del av bryggan i staden Bergen), med sina kompanjoner (icke namngivna, troligen Simon *Ryske* och brodern Johannes) salt och engelskt linnetyg, värt 30 pund (DN XIX s 510). Säkert rådman i Visby omkring 1310-1320. Son(?):

JOHANNES: Född i Visby omkring 1285. Sittande borgmästare 1342, då han jämte andra rådsmedlemmar och några borgare avrättades för att ha utbetalat ledungslame till kung Magnus Eriksson av Sverige (B 99 p 42, Wase 1985 s 127 f). Barn(?):

Simon: Född omkring 1315. Borgare i Visby ca 1340-1375. Från honom härstammade säkerligen Botulf *Moppsarve*.

Kalwin: Född omkring 1320. 1368 betalade han pundtull i Kalmar, för gods värt 40 mark svenskt (HPZ II Ka 1). Kanske hade han utflyttat till Kalmar.

Peter: Född omkring 1325.

Estrið: Född omkring 1325. 1379 betalade hon pundtull i Reval, för gods värt 10 pund (RevPzf II 712). oo Fredrik van *Smede*.

Tabell 3

PETER: Son till Peter(?), tabell 1. Född i Visby omkring 1265. Visbyköpman 1306 7/5 då han jämte sin kompanjon, Botulf *Wite*, från Lynn utförde korn, malt, engelskt kläde och 1 skarlakan, värt 56 pund (DN XIX s 511). 1307 11/11 hade Rigaborgaren Arnold van Busen att lösa sin skuld, om 9 mark silver i penningar, till Peter (RS 112). 1323 13/3 införde han 9 läster sill, värd 17 pund, 1100 stockfisk, värda 73 pund, och hudar, värda 13 skilling, på ett norskt skepp till Lynn (DN XIX s 641). Son:

MICOLAS: Född i Visby omkring 1295. Utflyttad till Lund, där han var rådman (? discretus vir) då han avled 1350 24/10 (Lunde Domkapitels Gavebøger s 271). Son(?):

SAKON: Född i Lund omkring 1325. Borgare i Lund 1358 23/2 (Testamenter fra Danmarks Middelalder nr 52). Barn:

Peter: Född i Lund omkring 1350. Omnämnd där 1358 23/2 (Testamenter fra Danmarks Middelalder nr 52).

Laurens: Född i Lund omkring 1355. Omnämnd där 1358 23/2 (Testamenter fra Danmarks Middelalder nr 52).